

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่นำเอาหลักเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้โดยมีวัตถุประสงค์ที่ดำรงไว้ซึ่งให้มีการแข่งขันในระหว่างผู้ประกอบการในระบบตลาดเสรีภายใต้กลไกราคา ทั้งนี้ เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้คือป้องกันไม่ให้มีการผูกขาดการค้าโดยพ่อค้าคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง กฎหมายได้วางหลักเกณฑ์ไว้อย่างมีระบบ และคำนึงถึงความเป็นธรรมในการควบคุมให้ผู้ประกอบการค้าด้วยกันไม่เอาเปรียบกันเอง กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ควบคุมผู้ประกอบการค้าด้วยกัน ไม่ให้เอาเปรียบกัน ไม่เกี่ยวกับผู้บริโภคโดยตรง แต่หากไม่ควบคุมผู้ประกอบการค้าให้ดี ในที่สุดผู้บริโภคจะได้รับความเดือดร้อน กฎหมายจึงต้องป้องกันไว้ก่อน

ทั้งนี้ พ.ร.บ. การแข่งขันทางการค้านี้ ได้กำหนดข้อห้ามที่สำคัญไว้ 5 ประการ ตามมาตรา 25-30 มีสาระสำคัญดังนี้

1. การใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ มาตรา 25 ห้ามผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด กระทำการ 4 อย่างคือ

(1) ห้ามกำหนดหรือรักษาราคาสินค้าหรือบริการอย่างไม่เป็นธรรม คือตรึงราคาไว้อย่างไม่เป็นธรรม เช่น ขอมขายต่ำกว่าทุนเพื่อให้ผู้ประกอบการรายอื่นไม่สามารถขายสินค้าได้ ส่วนการตรึงราคาน้ำมันของรัฐบาลในขณะนี้ คงไม่เป็นการต้องห้ามตามกฎหมายฉบับนี้ เพราะเป็นการชดเชยราคาให้กับผู้ประกอบการทุกราย ไม่ก่อให้เกิดความ "ไม่เป็นธรรม" ระหว่างผู้ประกอบการ แต่จะถูกต้องตามหลักทางเศรษฐศาสตร์หรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

(2) กำหนดเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรมให้ลูกค้าของตน ถูกจำกัดโอกาสในการเลือกซื้อสินค้า ตัวอย่างเช่น บังคับลูกค้าว่าถ้าจะซื้อสินค้าชนิดหนึ่ง(ซึ่งมักเป็นที่ต้องการของตลาด) ต้องซื้อสินค้าอีกชนิดหนึ่งควบคู่ไปด้วย ตัวอย่างที่เกิดขึ้นและเป็นที่ยกกันคือ ซื้อเหล้าฟวงเบียร์ ที่เคยเป็น

ข่าวเกรียวกราวมาแล้ว

(3) กระทบการใดๆ เพื่อลดปริมาณของสินค้าให้ต่ำกว่าความต้องการของตลาด เช่น การลดการผลิต ลดการนำเข้า หรือทำลายสินค้าให้น้อยลง โดยไม่มีเหตุอันควร เพราะถ้าผู้มีอำนาจเหนือตลาดทำ จะมีผลต่อราคาสินค้า ที่พอจะเทียบเคียงให้เข้าใจได้ เช่น กลุ่มโอเปกลดการผลิตน้ำมัน แต่ที่สำคัญต้องไม่มีเหตุผลสมควร ถ้ามีเหตุผลสมควรสามารถทำได้

(4) แทรกแซงการประกอบธุรกิจของผู้อื่น โดยไม่มีเหตุผลสมควร ที่จริงการแทรกแซงผู้อื่นย่อมไม่ถูกต้องอยู่แล้ว ไม่ว่าจะไม่มีเหตุผลสมควรหรือไม่

ปัญหาที่สำคัญของมาตรานี้อยู่ที่คำว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่มีอำนาจเหนือตลาด คือผู้ประกอบธุรกิจประเภทใด มีหลักเกณฑ์อย่างไร ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน กรรมการประกอบด้วยข้าราชการจากกระทรวงพาณิชย์และภาคเอกชนไม่น้อยกว่าครึ่ง เป็นผู้กำหนดว่าผู้ประกอบธุรกิจที่มีส่วนแบ่งตลาดและยอดขายเท่าใด ในธุรกิจประเภทใด จะเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด ซึ่งในปัจจุบันมีประกาศออกมาบ้างแล้วเกี่ยวกับผู้ประกอบธุรกิจค้าปลีก และผู้ประกอบธุรกิจรถจักรยานยนต์ ตัวอย่างเฉพาะธุรกิจค้าปลีกที่ถือว่าเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด เช่น ผู้ประกอบธุรกิจรายเดียวมีส่วนแบ่งตลาด 20% และยอดขาย 27,000 ล้านบาทขึ้นไป

2. การรวมธุรกิจ มาตรา 26 ห้ามผู้ประกอบธุรกิจ รวมกิจการอันอาจก่อให้เกิดการผูกขาดหรือความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน ตามที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ากำหนด แต่ไม่ได้เป็นการห้ามขาด หากมีความจำเป็นที่จะต้องรวมกิจการ ให้ขออนุญาตจากคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาเสียก่อน ถ้าได้รับความเห็นชอบ ก็สามารถรวมกิจการได้

3. การร่วมกันเพื่อผูกขาด หรือลด หรือจำกัดการแข่งขัน ตามมาตรา 27 ข้อนี้ต่างจากข้อ 2.2 เนื่องจากข้อนี้ไม่มีการรวมกิจการ แต่เป็นกรณีผู้ประกอบธุรกิจตั้งแต่ 2 ราย ร่วมกันกระทำการตามที่ห้าม ซึ่งกำหนดไว้ 10 ประการ แต่คงไม่มีเนื้อที่พอจะให้รายละเอียดได้ หากต้องการรู้รายละเอียด หาอ่านได้ใน พ.ร.บ. ดังกล่าว ที่สำคัญต้องเป็นการทำเพื่อเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่ง หรือบริการใดบริการหนึ่ง(บริการใดบริการหนึ่งคือธุรกิจประเภทขายบริการ เช่น การให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ)

4. ห้ามจัดจำหน่ายแต่เพียงผู้เดียวในราชอาณาจักร มาตรา 28 ห้ามผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าต่างประเทศ กระทำการใดๆ ให้ผู้บริโภคไม่สามารถซื้อสินค้าจากต่างประเทศมาใช้ในประเทศได้ เช่น โทรศัพท์มือถือที่มีรหัสเฉพาะในประเทศไทย ที่เรียกกันว่าอีมี่ สมัยก่อนใครไปซื้อมาจากต่างประเทศโดยตรง จะไม่สามารถใช้กับระบบในเมืองไทยได้ แต่

ปัจจุบันยกเลิกไปเรียบร้อยแล้ว เพราะขัดกับกฎหมายฉบับนี้

5. การทำให้เสียหาย หรือขัดขวางการประกอบธุรกิจของผู้อื่น มีกำหนดไว้ในมาตรา 29 ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้มีการกีดกันแก่งัดกัน โดยใช้กลไกทางตลาด หรือวิธีการอื่นใด ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่กว้างมาก

นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของฝ่ายการเมือง ดังจะเห็นได้จากกรรมการที่กฎหมายกำหนดให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาจากการแต่งตั้งของฝ่ายการเมือง นอกจากนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจะมีมติโดยชอบด้วยกฎหมายในเรื่องใดก็จะต้องผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ จากการศึกษากรณีการบังคับใช้ในกรณีต่างๆ เช่น กรณีขายสุราฟางเบียร์ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าแม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายจำกัดการแข่งขันทางการค้าที่มีมาตรฐานเช่นเดียวกับประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีดังที่ศึกษามาแล้วในบทที่ 3 อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ เทอเซอร์แมน โดยมีคณะกรรมการการค้าสหพันธ์เป็นองค์กรใช้บังคับ, ประเทศญี่ปุ่นประกาศใช้พระราชบัญญัติ เทอ เฟดเดอโรล เทรด คอมมิสชัน โดยมีคณะกรรมการการค้าอันเป็นธรรมแห่งญี่ปุ่น เป็นองค์กรใช้บังคับ และประชาคมยุโรปก็มีมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการผูกขาดให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตาม เป็นต้น ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดหรือจำกัดการแข่งขันทางการค้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีองค์กรใช้บังคับกฎหมายที่มีลักษณะเป็นองค์กรอิสระซึ่งไม่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของฝ่ายการเมืองซึ่งแตกต่างจากของไทย

แต่อย่างไรก็ตามภายหลังจากการบังคับใช้กฎหมายกับกรณีที่มีการใช้อำนาจเหนือตลาดซึ่งปรากฏในกรณีศึกษา ในบทที่ 4 จะเห็นได้ว่าในหลายกรณีไม่อาจใช้กฎหมายลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดได้ ทั้งที่การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายตามมาตรา 25 โดยเป็นการใช้อำนาจเหนือตลาด หรือมาตรา 29 ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการมีพฤติกรรมทางการค้าอันไม่สมควร ทั้งนี้ สาเหตุของความบกพร่องในการใช้บังคับกฎหมายเนื่องมาจากปัญหาดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาความไม่ชัดเจนของหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ.2542

ตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้ากำหนดให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าต้องกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับส่วนแบ่งตลาดและยอดขายของผู้มีอำนาจเหนือตลาดสำหรับในแต่ละภาคธุรกิจ ซึ่งปรากฏว่าแม้ว่าคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า จะกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าว แต่ปรากฏว่ายังมีได้ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงยังไม่สามารถบังคับได้ และทำให้มาตรการในการควบคุมพฤติกรรมการใช้อำนาจเหนือตลาดบังคับ

มิได้

1.2 ปัญหาด้านองค์กรบังคับใช้กฎหมาย

ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ได้พยายามหลีกเลี่ยงปกป้องมิให้มีการแทรกแซงทางการเมือง แต่ในความเป็นจริงการดำเนินงานของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเพิ่งจะเริ่มปฏิบัติงานในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ดังนั้น จึงมีปัญหาในแง่ของการคัดเลือกคณะกรรมการที่ยังขาดการคัดเลือกโดยระบบที่โปร่งใสและขาดความเป็นอิสระจากฝ่ายการเมืองซึ่งมักจะมีผลประโยชน์ทางธุรกิจอยู่ด้วย ดังจะเห็นจากการที่กำหนดให้มติของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจะต้องรับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อนประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในประเด็นหลัก 2 ประการด้วยกัน คือ การปฏิรูปการจัดวางโครงสร้างองค์กรบริหารและบังคับใช้กฎหมาย ประการหนึ่ง และการเพิ่มเครื่องมือในการบริหารและบังคับใช้กฎหมาย อีกประการหนึ่ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ปฏิรูปการจัดวางโครงสร้างองค์กรบริหารและบังคับใช้กฎหมาย

2.1.1 คณะกรรมการแข่งขันทางการค้า

ให้มีการศึกษาการจัดวางโครงสร้างขององค์กรคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าเสียใหม่เพื่อให้มีความเป็นอิสระและเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรให้องค์กรคณะกรรมการรวมถึง สำนักงานคณะกรรมการอันเป็นฝ่ายเลขานุการแยกออกไปจากเดิมที่เป็นส่วนหนึ่งของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์และทำให้มีฐานะเทียบเท่ากรม ส่วนการกำกับดูแลทางฝ่ายบริหารให้เป็นไปโดยการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีแต่ให้อำนาจในการออกกฎและทำคำวินิจฉัยเป็นของคณะกรรมการ และมีหลักประกันความเป็นอิสระขององค์กรในการใช้อำนาจ โดยแสดงออกมาในรูปของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รวมทั้งมีข้อพิจารณาในการกำหนดลักษณะขององค์กร ดังต่อไปนี้

1) คณะกรรมการควรลดจำนวนลงจากเดิมมี 16 คนให้เหลือเพียง 5 คน และทำงานเต็มเวลาโดยมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 5 ปี

2) ให้องค์ประกอบของคณะกรรมการประกอบไปด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด และไม่มีกรรมการโดยตำแหน่ง

3) คุณสมบัติของกรรมการควรกำหนดให้สูงขึ้น โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในฐานะที่เป็นองค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระซึ่งกำกับดูแลกฎหมายแข่งขันทางการค้าที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

4) กรรมการที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองและภาคธุรกิจเพื่อความโปร่งใสและเป็นที่ยอมรับจากสาธารณชน

5) กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการให้เป็นไปโดยคณะรัฐมนตรีทำการเสนอชื่อและแต่งตั้งคณะกรรมการโดยความยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

6) ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ แต่การใช้อำนาจในทางบังคับบัญชาตามสายงานบริหารถูกจำกัดไว้โดยการให้มีบทบัญญัติในกฎหมายรับประกันความเป็นอิสระในการดำเนินงานขององค์กรคณะกรรมการทั้งในส่วนการออกกฎและการทำคำวินิจฉัย

7) ให้สำนักงานคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าทำหน้าที่เป็นฝ่ายธุรการสนับสนุนการปฏิบัติงานโดยตรงต่อคณะกรรมการ และเน้นรับบุคลากรที่มีความรู้ทางนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์เป็นอย่างดีจำนวนที่เพียงพอ รวมถึงจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในกฎหมายแข่งขันทางการค้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ

8) สำนักงานคณะกรรมการต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอในการแสวงหาทรัพยากรมาใช้เป็นเครื่องมือบริหารและบังคับใช้กฎหมาย

9) สร้างแรงจูงใจโดยกำหนดอัตราค่าตอบแทนสูงกว่าส่วนราชการทั่วไปเพื่อดึงบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาในองค์กร

10) มีการให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรแก่สาธารณชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความเข้าใจกฎหมายและนโยบาย และเป็นการแสดงถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

2.1 ศาล

การทบทวนของศาลเป็นกระบวนการที่ควรนำมาใช้กับระบบกฎหมายแข่งขันทางการค้าของประเทศไทย เพื่อเป็นหลักประกันให้กับผู้ประกอบการซึ่งได้รับผลกระทบจากคำสั่งของคณะกรรมการแข่งขันทางการค้ารวมถึงคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า

ควรสร้างแผนกคดีแข่งขันทางการค้าขึ้นมาในศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาให้ทำหน้าที่ตรวจสอบความชอบกฎหมายทั้งในกระบวนการออกคำสั่งและการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยขององค์กรฝ่ายบริหาร ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมถึงความเป็นไปได้ในทางนโยบายและทางปฏิบัติ

โดยเมื่อศาลจัดตั้งองค์กรภายในเพื่อดูแลเรื่องการแข่งขันทางการค้าโดยเฉพาะก็จะเป็นการสร้างความเชี่ยวชาญให้เกิดขึ้นในผู้พิพากษาผู้พิจารณาคดี และกลายเป็นองค์กรตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ไว้วางใจได้ในฐานะที่เป็นฝ่ายตุลาการต่อไป

2.2 เพิ่มเครื่องมือในการบริหารและบังคับใช้กฎหมาย

2.2.1 การเตือน

คณะกรรมการควรใช้วิธีออกหนังสือเตือนยังผู้ประกอบการเมื่อตรวจสอบพบว่ามี การกระทำฝ่าฝืนกฎหมายหรือมีพฤติกรรมที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายแม้จะยังไม่สามารถหาหลักฐานที่ชัดเจนได้ โดยแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงของการกระทำที่คณะกรรมการจับตาอยู่และขอกฎหมายที่เป็นประเด็นปัญหา เพื่อให้ผู้ประกอบการที่รับคำเตือนหยุดหรือแก้ไข พฤติกรรมของตนเสียให้สอดคล้องกฎหมายและจะกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติไว้ด้วยก็ได้

การยอมรับหนังสือเตือนนี้ให้เป็นโดยสมัครใจ คณะกรรมการมีหน้าที่ตรวจสอบการกระทำของผู้ประกอบการว่าได้ปฏิบัติตามคำเตือนหรือไม่ เมื่อได้มีการปฏิบัติตามโดยสมัครใจ คณะกรรมการก็จะหยุดไว้เท่านั้น ซึ่งถือเป็นกระบวนการยุติคดีก่อนเกิดข้อพิพาท แต่หากผู้ประกอบการเลือกที่จะยืนยันความชอบกฎหมายในการกระทำของตนโดยเพิกเฉยต่อคำเตือนของ คณะกรรมการ คณะกรรมการก็ต้องทำการสืบสวนสอบสวน และพิจารณาถึงข้อมูลพยานหลักฐานทั้งหมดว่ามีน้ำหนักพอที่จะวินิจฉัยว่าผู้ประกอบการทำการฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ หากใช้ คณะกรรมการก็จะเริ่มกระบวนการพิจารณาโดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการ เข้ามาทำการชี้แจง เมื่อพิจารณาแล้วเสร็จเห็นเป็นความผิดก็จะลงมติโดยแสดงเหตุผลทั้งในข้อเท็จจริงและขอกฎหมาย ประกอบกัน

2.2.2 การให้คำแนะนำ

คณะกรรมการควรมีอำนาจในการออกหนังสือเป็นคำแนะนำให้แก่ผู้ประกอบการที่ เข้าข่ายกระทำการอันฝ่าฝืนต่อกฎหมายได้ โดยคำแนะนำนี้เป็นมาตรการที่ใช้กับกรณีมีการกระทำ ผิดโดยชัดแจ้งหรือเป็นกรณีรูปแบบเดียวกับที่ได้เคยมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ หรือคำ พิพากษาของศาลตัดสินว่าเป็นความผิดไว้ก่อนแล้ว และเป็นมาตรการที่รุนแรงกว่าการออกหนังสือ

เดือน เนื่องจากใช้กับการกระทำที่เห็นได้ชัดว่าผิดต่อกฎหมายและมีพยานหลักฐานค่อนข้างพร้อมต่อการพิจารณา คำแนะนำจึงให้ผู้ประกอบธุรกิจเลือกว่าจะยอมรับ หรือปฏิเสธคำแนะนำเสียซึ่งหากผู้ประกอบธุรกิจเลือกที่จะปฏิเสธ คณะกรรมการก็จะดำเนินการพิจารณาเพื่อทำคำวินิจฉัยและคำสั่ง แต่หากเลือกที่จะยอมรับก็ต้องทำข้อตกลงกับคณะกรรมการและเพื่อให้ข้อตกลงดังกล่าวมีสภาพบังคับทางกฎหมาย จึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 เพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจระงับการดังกล่าว โดยอาจทำการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ดังนี้

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าผู้ประกอบธุรกิจฝ่าฝืนมาตรา 25 ตรี 26 มาตรา 27 มาตรา 28 หรือมาตรา 29 ให้คณะกรรมการมีอำนาจให้คำแนะนำหรือสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบธุรกิจ ระงับ หยุด หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงการกระทำดังกล่าวได้ ในกรณีนี้คณะกรรมการจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาในการปฏิบัติไว้ในคำแนะนำหรือคำสั่งด้วยก็ได้

ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งได้รับคำแนะนำตามวรรคหนึ่ง ต้องแจ้งเป็นหนังสือคณะกรรมการว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธคำแนะนำเช่นนั้นภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจยอมรับคำแนะนำ คณะกรรมการอาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบธุรกิจระงับการกระทำตามคำแนะนำโดยไม่ต้องดำเนินการพิจารณาต่อไปก็ได้ ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งรับคำสั่งตามวรรคหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวให้มีสิทธิอุทธรณ์ได้ตามมาตรา 46 ผู้ประกอบธุรกิจจะเรียกร้องค่าเสียหายจากคณะกรรมการเพราะเหตุที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสามมิได้

2.2.3 กฎเกณฑ์การแข่งขันทางการค้า

ผู้ประกอบธุรกิจในขอบเขตตลาดเดียวกันควรมีโอกาสในการสร้างกฎเกณฑ์ทางการค้าในกลุ่มธุรกิจที่พวกตนเข้าเกี่ยวข้อง ไว้บังคับระหว่างกัน โดยให้คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าทำหน้าที่กำกับดูแลอยู่ห่างเพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจทำการตรวจสอบกันเองภายใต้กฎเกณฑ์ที่คณะกรรมการยอมรับเห็นชอบ และให้คณะกรรมการจัดทำกฎเกณฑ์ดังกล่าวออกมาในรูปของประกาศกระทรวง โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 โดยเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการจากเดิม 13 ประการ อีก 1 ประการ เป็น 14 ประการ คือ

“ประกาศกำหนดกฎเกณฑ์การแข่งขันทางการค้าซึ่งผู้ประกอบธุรกิจร่วมกันกำหนด และเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อขอความเห็นชอบ รายละเอียดการนำเสนอและพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

โดยรายละเอียดในการนำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า คณะกรรมการอาจทำการกำหนดเป็นระเบียบชี้แจงถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจที่สามารถเสนอกฎเกณฑ์การแข่งขันทางการค้า และกระบวนการพิจารณาประกาศกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลง รวมถึงยกเลิกกฎเกณฑ์การแข่งขันทางการค้าตามความเหมาะสม

2.2.4 การกำหนดค่าปรับโดยคณะกรรมการ

บทกำหนดโทษตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ได้รวมเอาความผิดหลักของกฎหมายฉบับนี้ คือการกระทำฝ่าฝืนมาตรา 25 ถึงมาตรา 29 ไว้ในมาตราเดียวกันจึงมีการกำหนดความหนักเบาขอโทษทางอาญาไว้เหมือนกัน แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะเป็นการไม่เหมาะสมนักตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว จึงขอเสนอให้แยกฐานความผิดที่มีความร้ายแรงและยังเห็นควรมีการดำเนินคดีเพื่อลงโทษอาญาแก่ผู้กระทำผิด กล่าวคือ การกระทำของผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 25 (1) ถึง (4) และการร่วมมือกันของผู้ประกอบธุรกิจในการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา 27 (1) ถึง (4) ออกมาจากฐานความผิดที่มีความร้ายแรงน้อยกว่า โดยสำหรับฐานความผิดร้ายแรงให้คงอัตราโทษไว้เช่นเดิม คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกรณีที่กระทำความผิดซ้ำต้องระวางโทษเป็นทวีคูณ

ส่วนฐานความผิดที่มีความรุนแรงน้อยกว่าให้ปรับลดอัตราโทษจำคุกลงเหลือไม่เกิน 1 ปี เพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ โดยมีแนวทางการใช้ดุลพินิจ ดังนี้

ก. กำหนดนโยบายให้ทำการเปรียบเทียบทุกคดีไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่เป็นการกระทำ ความผิดซ้ำ

ข. ให้คณะกรรมการกำหนดจำนวนเงินโดยคำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำ ความผิด ประกอบกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบธุรกิจให้ได้สัดส่วนกัน

ประการสุดท้าย คือ ในส่วนของความผิดในฐานที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คณะกรรมการซึ่งโทษอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 52 คือ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 3 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2 ล้านบาทถึง 6 ล้านบาท และปรับอีกไม่เกินวันละ 5 หมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่นั้นทำให้คณะกรรมการไม่สามารถเปรียบเทียบได้เพราะเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกเกินกว่า 1 ปี จึงจำเป็นต้องลดโทษจำคุกลงเหลือไม่เกิน 1 ปี เพื่อให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ เช่นกัน โดยมีแนวทางการใช้ดุลพินิจกำหนดจำนวนเงินเช่นเดียวกันกับที่กล่าวข้างต้น

2.2.5 การให้สิทธิแก่เอกชนในการฟ้องคดีต่อศาล

1) ให้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องสิทธิฟ้องคดีของเอกชน โดยเฉพาะประเด็น การร้องขอคำสั่งศาลให้จำเลยหยุดกระทำการฝ่าฝืนหรือความเป็นไปได้ที่จะฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 เพื่อคุ้มครองสิทธิของเอกชนที่อาจได้รับผลกระทบมีความ เสียหาย โดยมีต้องแสดงความเสียหายที่ได้รับจริง

2) ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทาง การค้า พ.ศ. 2542 โดยให้เอกชนสามารถเริ่มฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าเสียหายได้เองโดยมีต้องอาศัยคำ พิพากษาของศาลหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า และให้ศาลมีอำนาจกำหนด ค่าเสียหายเป็นจำนวนไม่เกิน 2 เท่าจากความเสียหายที่ผู้เสียหายรับ รวมถึงให้ผู้เสียหายรับค่าใช้จ่าย ในการฟ้องคดี และค่าทนายความที่เหตุผลสมควร เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เอกชนใช้สิทธิบังคับตาม กฎหมายอีกทางหนึ่ง

3) หลักเกณฑ์ที่ศาลจะรับพิจารณาคดีเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการแข่งขันทาง การค้า พ.ศ. 2542 ควรมี ดังนี้

ก. โจทก์เป็นผู้เสียหายที่เกิดจากการกระทำฝ่าฝืน พระราชบัญญัติการแข่งขัน ทางการค้า พ.ศ. 2542 ของจำเลย มิใช่เพียงเสียหายจากการแข่งขันในตลาดตามปกติ

ข. สามารถพิสูจน์ว่าตนได้รับความเสียหายรวมถึงจำนวนค่าเสียหายที่ได้รับ โดยจะต้องแสดงให้เห็นว่าความเสียหายเป็นผลโดยตรงจากการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการ แข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ของจำเลย

ค. คดีที่คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าหรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ วินิจฉัยเป็นที่สุดว่าผู้ประกอบการกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายถือเป็นความผิดที่ไม่จำต้องพิสูจน์อีก เมื่อโจทก์นำคดีมาฟ้องเรียกค่าเสียหาย ศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย กำหนดได้

